

DOI: <https://doi.org/10.32782/2308-1988/2026-59-156>

УДК 657.1:334.72

Фрунза Світлана Анатоліївна

кандидат економічних наук, доцент,
завідувачка кафедри фінансів та бухгалтерського обліку,
в.о. ректора,
Економіко-технологічний інститут імені Роберта Ельворті
ORCID: <https://orcid.org/0009-0003-3015-2988>

Нестеренко Тамара Сергіївна

кандидат педагогічних наук,
доцент кафедри маркетингу, менеджменту та економіки,
Економіко-технологічний інститут імені Роберта Ельворті
ORCID: <https://orcid.org/0009-0004-8601-7934>

Штець Тетяна Федорівна

PhD з економіки, доцент,
доцент кафедри фінансів та бухгалтерського обліку,
Економіко-технологічного інституту імені Роберта Ельворті
ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-9468-7218>

Svitlana Frunza, Tamara Nesterenko, Tetiana Shtets
Robert Elvorti Economics and Technology Institute

**ОРГАНІЗАЦІЯ ОБЛІКОВО-АНАЛІТИЧНОГО
ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРИЙНЯТТЯ РІШЕНЬ В УМОВАХ
РЕЛОКАЦІЇ ПІДПРИЄМСТВ В УКРАЇНІ****ORGANIZATION OF ACCOUNTING AND ANALYTICAL
SUPPORT FOR DECISION-MAKING UNDER ENTERPRISE
RELOCATION IN UKRAINE**

Анотація. Статтю присвячено проблемі організації обліково-аналітичного забезпечення підприємств в умовах релокації, спричиненої воєнною агресією. Розглянуто основні виклики, що постають перед системою обліку під час фізичного переміщення підприємства: втрата або недоступність первинних документів, несумісність ІТ-систем, розрив безперервності облікового процесу. Запропоновано комплекс рішень, включаючи впровадження хмарних технологій, методику проведення «транзитної інвентаризації», адаптацію облікової політики до кризових умов. Визначено роль менеджера в прийнятті рішень на основі неповних даних. Окреслено шляхи побудови базового облікового контуру (мінімально необхідного набору облікових процедур) для підтримки фінансової стійкості підприємства після релокації. Результати дослідження можуть бути використані релокованими підприємствами для відновлення облікових процесів та забезпечення фінансової стабільності в посткризовий період.

Ключові слова: релокація підприємств, обліково-аналітичне забезпечення, хмарний облік, інвентаризація, прийняття рішень, воєнний стан.

Summary. The article is devoted to the organization of accounting and analytical support for decision-making in the context of enterprise relocation in Ukraine caused by military aggression. The full-scale invasion has led to the massive relocation of enterprises from war zones and temporarily occupied territories to safer regions, creating fundamentally new challenges for the accounting system. The purpose of the study is to develop theoretical and methodological foundations and practical recommendations for organizing accounting and analytical support for decision-making under enterprise relocation conditions. Methods. The study employs a combination of general scientific and special methods, including systemic approach, classification, analysis and synthesis, generalization, and statistical analysis to identify key problems, study cloud technologies, develop the “transit inventory” methodology, and formulate practical recommendations. Purpose. The purpose of the study is to develop theoretical and methodological foundations and practical recommendations for organizing accounting and analytical support for decision-making under enterprise relocation conditions. Results. The study systematizes the main problems of accounting support during relocation (documentary, technical, organizational, personnel) and proves that cloud

accounting systems (SaaS) are the most effective technological solution for ensuring accounting continuity. A methodology for “transit inventory” (inventory during asset transportation) is proposed, which allows control over material assets during relocation, minimizing loss risks and ensuring documentary confirmation of asset condition changes at each stage of movement. The study substantiates the features of management decision-making based on incomplete accounting data. A model of a “basic accounting circuit” is proposed – a minimally necessary set of accounting procedures and tools sufficient to maintain financial stability in the initial period after relocation. Conclusion. The conclusions emphasize that the integration of cloud technologies, transit inventory, and a simplified accounting circuit allows relocated enterprises to quickly restore accounting processes and ensure financial sustainability in a crisis. The practical significance of the obtained results lies in the possibility of their application by relocated enterprises to quickly restore the accounting process and ensure financial sustainability.

Keywords: enterprise relocation, accounting and analytical support, cloud accounting, inventory, decision-making, martial law.

Постановка проблеми. Повномасштабне вторгнення спричинило масову релокацію підприємств із зон бойових дій та окупованих територій у безпечніші регіони України. Цей вимушений процес, спрямований на збереження бізнесу та робочих місць, створив принципово нові виклики для системи обліково-аналітичного забезпечення.

Релокація не зводиться до зміни юридичної адреси або перевезення матеріальних активів. У контексті обліку вона означає: фізичну втрату або недоступність первинних документів; розрив безперервності облікового процесу; втрату або пошкодження облікових баз даних через знищення серверного обладнання; необхідність інтеграції облікових даних на новому місці з новими контрагентами та логістичними ланцюгами; а також додаткове психологічне навантаження на обліковий персонал, який працює в умовах стресу та вимушеного переміщення. Зазначені проблеми безпосередньо впливають на якість обліково-аналітичного забезпечення – фундаменту прийняття управлінських рішень. В умовах, коли керівники змушені реагувати на зміни протягом годин, відсутність достовірної та своєчасної облікової інформації може призвести до фатальних помилок: від неправильної оцінки ліквідності до необґрунтованих витрат на відновлення. Таким чином, організація ефективного обліково-аналітичного забезпечення в умовах релокації є критично важливою для виживання та подальшого розвитку українських підприємств, що й актуалізувало тему дослідження.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблематика обліково-аналітичного забезпечення в кризових умовах та в процесі релокації підприємств є відносно новою для вітчизняної наукової думки, що обумовлено безпрецедентним характером викликів, спричинених воєнною агресією. Тим не менш, окремі аспекти цієї проблеми висвітлені в роботах українських та зарубіжних дослідників.

Так, питання трансформації обліково-аналітичного забезпечення в умовах цифровізації розглядають Л.В. Кононенко та С.П. Ніколаєва, підкреслюючи її як фундаментальну зміну парадигми прийняття управлінських рішень [1].

А.А. Пилипенко та А.В. Тирінов обґрунтовують необхідність переходу до нової системної моделі обліку через неефективність традиційних підходів в умовах невизначеності [2]. Т. Талах та Н. Голячук висвітлюють впровадження хмарних технологій і штучного інтелекту в облікову практику [3]. О. Юрченко та Р. Савченко доводять, що використання блокчейн-технологій підвищує достовірність та незмінність облікових даних, що особливо актуально в умовах релокації [4]. Серед зарубіжних досліджень варто відзначити роботу М.С. Чуботаріу, який розглядає хмарний облік як найбільш адаптивну до криз форму цифрового обліку [5], а також дослідження Д. Яу-Юнг, О. Йігітбасіоглу та П. Грін щодо ризиків впровадження хмарних технологій (безпека даних, залежність від провайдера, юридичні аспекти) та шляхів їх мінімізації [6]. Д.М. Коман зі співавторами аналізують вплив цифровізації на зміну ролі професійного бухгалтера [7].

Важливим напрямком є дослідження правових аспектів релокації, які безпосередньо впливають на організацію облікових процесів. Відповідно до Закону України «Про організацію трудових відносин в умовах воєнного стану», підприємства можуть обирати різні форми роботи переміщених працівників, що створює нові об'єкти обліку – витрати на відрядження, компенсації, оренду житла [8]. Окремі дослідження фокусуються на обліково-регуляторних аспектах релокації. Зокрема, В.А. Панченко та І.Л. Грабчук аналізують проблеми бухгалтерського відображення переміщення активів, класифікацію витрат на релокацію (демонтаж, монтаж, оренда) та їх вплив на фінансові результати й податкові зобов'язання [9]. Інфраструктурні, логістичні та фінансові аспекти релокації досліджують П. Дудкін, О. Дудкіна та В. Паляниця [10]. Т.В. Шепель здійснює ретроспективний аналіз функціонування релокованих підприємницьких структур, акцентуючи на викликах адаптації до нових умов, напрямах переміщення за кордон (зокрема до країн ЄС) та галузевих особливостях [11].

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. Водночас комплексний аналіз цих напрацювань свідчить про фрагмен-

тарність досліджень саме в площині організації обліково-аналітичного забезпечення в умовах релокації підприємств, спричиненої воєнними діями. Відсутні системні рекомендації щодо відновлення облікового процесу при втраті первинних документів, методики проведення інвентаризації в процесі переміщення та адаптації облікової політики до кризових умов. Це зумовлює актуальність та наукову новизну даного дослідження.

Метою дослідження є розробка теоретико-методологічних засад та практичних рекомендацій щодо організації обліково-аналітичного забезпечення прийняття рішень в умовах релокації підприємств в Україні.

Виклад основного матеріалу дослідження. Процес релокації підприємства створює комплекс проблем, які доцільно класифікувати за чотирма основними групами: документальна, технічна, організаційна та кадрова (табл. 1).

Особливої уваги заслуговує проблема втрати первинних документів. Згідно з чинним законодавством України, підтвердженням господарських операцій є саме первинні документи, складені в момент їх здійснення [12–13]. У разі їх втрати внаслідок форс-мажорних обставин (воєнні дії, окупація) підприємство має можливість відновити облік на підставі інших доказів – банківських виписок, листування з контрагентами, актів комісії щодо встановлення факту втрати документів. Однак практика свідчить, що такий процес відновлення є тривалим, потребує значної координації між обліковим персоналом та менеджментом, а також несе ризики податкових донарахувань при проведенні перевірок контролюючими органами [11].

Технічні проблеми посідають друге місце за ступенем впливу на безперервність облікового процесу. Як зазначають Т. Талах та Н. Голячук, значна частина українських підприємств до початку повномасштабного вторгнення використовувала локальні сервери для зберігання облікових баз даних [3]. При форсованій релокації фізичне обладнання часто залишалося на непідконтрольних територіях або було знищене внаслідок

док бойових дій, що призводило до повної втрати накопиченої облікової інформації за попередні періоди. Наслідком цього стає не лише неможливість проведення порівняльного аналізу та розрахунку динаміки фінансових показників, але й суттєві труднощі при складанні періодичної та річної фінансової звітності, а також при взаємодії з контролюючими органами.

Організаційні проблеми виникають внаслідок зміни контрагентної бази, логістичних ланцюгів та обслуговуючих банків. Це порушує безперервність облікового процесу, оскільки потребує переналаштування облікових процедур, внесення змін до реквізитів контрагентів, а в окремих випадках – адаптації до нових правил документообігу та податкового законодавства (наприклад, при релокації за кордон). Крім того, зміна банківського обслуговування ускладнює контроль за рухом грошових коштів та вимагає переукладання договорів з клієнтами щодо реквізитів для оплати.

Кадрові проблеми пов'язані з вимушеним від'їздом облікового персоналу в інші регіони України або за кордон, переходом на дистанційний режим роботи, а також значним психоемоційним навантаженням на працівників внаслідок воєнних дій. Це призводить до зниження оперативності обробки облікових даних, збільшення кількості помилок через стрес та перевантаження, а також до ризику втрати кваліфікованих кадрів у зв'язку з їхньою міграцією за кордон.

Таким чином, комплексний характер зазначених проблем вимагає розробки адаптаційних механізмів, спрямованих на мінімізацію їхнього впливу на якість обліково-аналітичного забезпечення та безперервність облікового процесу в умовах релокації.

Одним із найбільш ефективних рішень зазначених проблем є впровадження хмарних облікових систем (SaaS – Software as a Service). Як доводить М.С. Чуботаріу, такі системи дозволяють вести бухгалтерський облік без прив'язки до конкретного місця розташування, з будь-якого пристрою, що має доступ до Інтернету [5]. Для обґрунтування доцільності переходу на хмарну

Таблиця 1 – Класифікація проблем обліково-аналітичного забезпечення в процесі релокації підприємства

Група проблем	Характер прояву	Наслідки для обліку
Документальні	Втрата/пошкодження первинних документів, неможливість доступу до архівів	Неможливість підтвердження господарських операцій, ризики податкових донарахувань
Технічні	Знищення серверів, втрата облікових баз даних, несумісність обладнання	Втрата накопиченої облікової інформації, необхідність відновлення даних
Організаційні	Зміна постачальників, покупців, логістичних ланцюгів, банків	Порушення безперервності обліку, поява нових об'єктів обліку
Кадрові	Від'їзд облікового персоналу, робота в дистанційному режимі	Зниження оперативності обробки даних, ризик помилок

Джерело: розроблено авторами [1–3, 9–11]

модель обліку в умовах релокації доцільно провести порівняльний аналіз традиційної (локальний сервер) та хмарної моделей за ключовими критеріями: доступ до даних при переміщенні, ризик втрати інформації, швидкість відновлення після релокації, рівень початкових витрат, можливість масштабування та ступінь контролю над даними (табл. 2).

Переваги хмарного обліку в умовах релокації є очевидними. По-перше, дані зберігаються не на фізичному обладнанні підприємства, а на серверах провайдера, які, як правило, мають належний рівень захисту та автоматичне резервне копіювання. По-друге, доступ до системи можливий з будь-якого місця, що дозволяє бухгалтерам працювати віддалено, навіть якщо вони перебувають у різних регіонах країни або за кордоном. По-третє, хмарні системи часто мають вбудовані інтеграції з банками та державними реєстрами, що суттєво спрощує документообіг та підвищує оперативність облікових процедур.

Важливим контекстом впровадження хмарних рішень є державна підтримка електронної взаємодії бізнесу та влади. Як зазначають В.А. Панченко та І.Л. Грабчук, спеціалізовані платформи, такі як «Дія.Бізнес» та «Prozorro.Продажі», спрощують процес подачі заявок на релокацію та комунікацію з органами місцевого самоврядування [9]. За розрахунками П. Дудкіна та співавторів, станом на кінець 2023 року в Україні було релоковано 840 підприємств, з яких найбільша частка припадає на Львівську (23,7%), Закарпатську (14,3%) та Чернівецьку (9,3%) області [10]. Більш детальна динаміка простежується у дослідженні Т.В. Шепель, яка наводить дані станом на березень 2024 року: зафіксовано близько 18 944 випадки переміщення бізнесу між регіонами. Найбільший потік підприємств відбувся з Києва (33,2%), Дніпропетровської (9,6%) та Київської областей (8,5%). При цьому 173 компанії після переїзду повернулися в початковий регіон, а 626 підпри-

емств кілька разів змінювали локацію, але так і не повернулися на місце реєстрації [11]. Це свідчить про високу динамічність процесів релокації та необхідність гнучкого облікового забезпечення, здатного супроводжувати багаторазові зміни місцезнаходження підприємства.

Водночас, як зазначають Д. Яу-Юнг, О. Йігіт-басіоглу та П. Грін, впровадження хмарних технологій супроводжується певними ризиками [7]. Дослідники виокремлюють три основні категорії: ризики безпеки даних (несанкціонований доступ, витoki інформації), ризики залежності від провайдера (припинення послуг, зміна умов договору) та юридичні ризики (невизначеність щодо юрисдикції зберігання даних, особливо при релокації за кордон). Для їх мінімізації рекомендовано: ретельний вибір провайдера з перевіреною репутацією, шифрування даних на стороні клієнта, укладання детальних SLA-договорів (Service Level Agreement), а також регулярне резервне копіювання даних на альтернативні носії або в іншу хмарну платформу [7].

У разі прийняття рішення на користь хмарної моделі процес відновлення облікової діяльності на новому місці потребує чіткої послідовності дій. Як доводять Т. Талах та Н. Голячук, підприємства, які використовували хмарні системи до початку повномасштабного вторгнення, змогли продовжити ведення обліку практично без перерви навіть при фізичному переміщенні [3]. Натомість підприємства, що використовували локальне програмне забезпечення, зіткнулися з необхідністю відновлення обліку «з нуля» після релокації. Узагальнення такого досвіду дозволяє запропонувати алгоритм відновлення обліку при використанні хмарної системи після релокації, який наведено в табл. 3.

Показовим є досвід підприємств, які використовували хмарні облікові системи до початку повномасштабного вторгнення. Такі підприємства змогли продовжити ведення обліку практично

Таблиця 2 – Порівняльна характеристика традиційної та хмарної моделі обліку в умовах релокації

Критерій	Традиційна модель (локальний сервер)	Хмарна модель (SaaS)
Доступ до даних при переміщенні	Обмежений або відсутній	Необмежений (за наявності Інтернету)
Ризик втрати даних	Високий (фізичне знищення обладнання)	Низький (автоматичне резервне копіювання)
Швидкість відновлення після релокації	Дні/тижні (потрібне нове обладнання)	Години (достатньо авторизації в системі)
Початкові витрати	Високі (придбання серверів, ліцензій)	Низькі (абонентська плата)
Можливість масштабування	Обмежена потужністю обладнання	Висока (гнучкі тарифи)
Контроль над даними	Повний контроль на стороні підприємства	Частковий (залежить від провайдера)

Джерело: розроблено авторами за даними [1,3, 5–7]

Таблиця 3 – Алгоритм відновлення обліку при використанні хмарної системи після релокації

Етап	Дії	Очікуваний результат
1	Авторизація в системі з нового місця	Доступ до всіх облікових даних
2	Перевірка актуальності даних (дата останнього оновлення)	Визначення періоду, за який дані відсутні
3	Внесення даних за період відсутності доступу (за наявності документів)	Відновлення безперервності обліку
4	Коригування реквізитів підприємства (нова адреса, банк)	Актуалізація облікових реєстрів
5	Формування звітності за звітний період	Виконання податкових зобов'язань

Джерело: розроблено авторами за даними [1, 3, 6, 7]

без перерви навіть при фізичному переміщенні. Натомість підприємства, що використовували локальне програмне забезпечення, зіткнулися з необхідністю відновлення обліку «з нуля» після релокації [3].

Процес релокації, як зазначають П. Дудкін, О. Дудкіна та В. Паляниця, складається з трьох основних етапів: планування (визначення цілей, графіків, кошторисів), виконання (демонтаж, транспортування, монтаж, реєстрація на новому місці) та адаптації (приспосовування до нового середовища, забезпечення переходу для персоналу та клієнтів) [10]. Саме на етапі виконання виникає необхідність проведення інвентаризації в процесі транспортування – транзитної інвентаризації.

Особливим випадком є ситуація, коли релокація відбувається разом із матеріальними активами – обладнанням, товарними запасами, сировиною. У цьому випадку виникає потреба в проведенні інвентаризації під час переміщення, яку доцільно визначити як «транзитну інвентаризацію» (інвентаризацію в процесі транспортування активів, що в практичній площині отримала назву «інвентаризація на колесах»).

Традиційна методика інвентаризації передбачає перевірку наявності активів за місцем їх зберігання [14]. В умовах релокації це неможливо, оскільки активи перебувають у процесі транспортування. Тому пропонується адаптована методика, яка включає три етапи (табл. 4).

Етап 1. Підготовчий (до початку переміщення). Проводиться документальна інвентаризація – звіряння облікових даних щодо активів, які плану-

ється переміщувати. Складається опис активів із зазначенням їх кількості, вартості, ступеня зносу (для основних засобів). Важливо зафіксувати стан активів до транспортування для подальшого визначення втрат, пов'язаних з переміщенням.

Етап 2. Контрольний (в процесі транспортування). Здійснюється супроводження вантажу з фіксацією ключових точок маршруту. При отриманні вантажу на новому місці проводиться візуальний огляд на предмет пошкоджень та звіряння кількості місць із супровідними документами.

Етап 3. Заключний (після прибуття на нове місце). Проводиться повноцінна інвентаризація прийнятих активів із залученням матеріально відповідальних осіб. Результати порівнюються з даними підготовчого етапу, визначаються втрати (недостачі, пошкодження). Усі розбіжності оформлюються відповідними актами.

Переходячи від технічних аспектів організації обліку до управлінських, слід розглянути ще один критичний вимір досліджуваної проблеми – особливості прийняття рішень в умовах, коли облікова інформація є неповною або недостовірною. Як зазначають А.А. Пилипенко та А.В. Тирінов, традиційні підходи до організації обліку виявляються неефективними в умовах високої невизначеності, що створює принципово нові вимоги до ролі менеджера та системи обліково-аналітичного забезпечення [2].

В умовах релокації менеджер змушений використовувати не лише формальні облікові дані, але й експертні оцінки, прогнозні моделі, непрямі індикатори. Ключовою стає здатність відрізнити

Таблиця 4 – Документальне оформлення етапів «транзитної інвентаризації»

Етап	Документ	Зміст	Відповідальна особа
Підготовчий	Акт опису активів	Перелік, кількість, вартість, стан активів до переміщення	Керівник, бухгалтер, МВО
Контрольний	Транспортна накладна	Маршрут, кількість місць, супровід	Водій, експедитор
	Акт приймання-передачі вантажу	Факт отримання, візуальний стан, кількість місць	Отримувач, водій
Заключний	Інвентаризаційний опис	Результати повної інвентаризації на новому місці	Інвентаризаційна комісія
	Порівняльна відомість	Розбіжності між обліковими та фактичними даними	Бухгалтер

Джерело: розроблено автором на основі [10, 14]

критичну інформацію, без якої ухвалення рішення неможливе, від другорядної, якою можна тимчасово знехтувати. При високому рівні доступності даних (понад 90%) можливе застосування стандартних аналітичних процедур. При середньому рівні (50–90%) доцільно використовувати методи екстраполяції та формувати консервативні оцінки. При низькому рівні (менше 50%) пріоритетом є забезпечення критичних платежів – заробітної плати, податків, розрахунків з ключовими постачальниками – навіть за відсутності повної облікової інформації.

Важливим інструментом в цих умовах є формування «консервативних» облікових оцінок. Наприклад, при неможливості точно визначити розмір дебіторської заборгованості через втрату первинних документів, доцільно застосовувати підвищені коефіцієнти сумнівності. При оцінці запасів – використовувати метод, що дає нижчу оцінку активів. Такий консервативний підхід дозволяє уникнути ситуації, коли оптимістичні оцінки призводять до прийняття ризикованих рішень [2, 7]. Крім того, в умовах релокації зростає роль нефінансових індикаторів – фізичних обсягів виробництва, кількості працівників, які вийшли на роботу, наявності зв'язку з ключовими контрагентами. Ці показники можуть бути більш оперативними та доступними, ніж фінансові, і дозволяють оцінити загальний стан бізнесу [1].

Враховуючи викладені вище проблеми та підходи до їх вирішення, доцільно перейти до формування практичного інструментарію відновлення облікової діяльності на новому місці. Узагальнення досвіду релокованих підприємств дозволяє запропонувати модель базового облікового контуру – мінімально необхідного набору облікових процедур та інструментів, достатнього для підтримки фінансової стійкості в перший період після переміщення (табл. 5). Ця модель передбачає свідоме спрощення облікових процедур на період відновлення, що дозволяє сконцентрувати обмежені ресурси на найбільш критичних напрямках: контроль грошових потоків, розрахунки з персоналом

та бюджетом, управління кредиторською заборгованістю. Інші ділянки обліку (запаси, необоротні активи, витрати майбутніх періодів) можуть тимчасово спрощуватися або узагальнюватися.

Важливим елементом базового облікового контуру є використання хмарних технологій та електронного документообігу [5]. Перехід на електронні первинні документи (там, де це можливо) дозволяє зменшити ризики втрати документації в майбутньому. Електронний підпис стає обов'язковим інструментом для комунікації з державними органами та контрагентами.

Фінансове забезпечення реалізації базового облікового контуру є окремим викликом. Як наголошують П. Дудкін, О. Дудкіна та В. Паляниця, джерелами коштів на релокацію можуть бути власні кошти підприємства, державна допомога (відповідно до Постанов КМУ № 564 та № 805), а також кошти, залучені через фандрейзинг [10]. Відсутність чіткого законодавчого регулювання використання коштів (зокрема ПДФО та військового збору) ускладнює своєчасне фінансування облікових процедур, що потребує додаткового планування та пошуку альтернативних джерел.

Перспективним напрямом розвитку запропонованого контуру є використання технологій штучного інтелекту для автоматизації спрощених облікових процедур, а також застосування блокчейн-технологій для фіксації результатів інвентаризації та забезпечення незмінності облікових даних.

Висновки. Релокація підприємств в умовах воєнного стану створює комплекс проблем для системи обліково-аналітичного забезпечення, які доцільно класифікувати на документальні, технічні, організаційні та кадрові. Кожна з цих груп проблем потребує специфічних підходів до їх вирішення, однак найбільш дієвим технологічним рішенням для забезпечення безперервності обліку є впровадження хмарних облікових систем (SaaS), які забезпечують доступ до даних з будь-якого місця, автоматичне резервне копіювання та швидке відновлення роботи після переміщення.

Таблиця 5 – Компоненти «базового облікового контуру»

Компонент	Мінімальний зміст	Спосіб реалізації
Грошові кошти	Облік залишків на рахунках та в касі (за наявності)	Виписки з банку, витяги з платіжних систем
Розрахунки з персоналом	Нарахування та виплата заробітної плати	Спрощений розрахунок (табель + оклад)
Розрахунки з бюджетом	Сплата податків, подання звітності	Використання граничних термінів, мінімальні звітні форми
Кредиторська заборгованість	Облік критичних боргів (постачальники енергоносіїв, оренда)	Реєстр за пріоритетністю
Дебіторська заборгованість	Облік ключових покупців	Реєстр з консервативною оцінкою
Основні засоби	Інвентаризація переміщених активів	Опис, фотофіксація

Джерело: розроблено авторами

При цьому обов'язковим є врахування ризиків, пов'язаних з безпекою даних та залежністю від провайдера, що вимагає ретельного вибору хмарного сервісу та укладання детальних SLA-договорів. Для контролю над матеріальними активами в процесі їх транспортування запропоновано методику транзитної інвентаризації, яка дозволяє мінімізувати ризики втрат та забезпечити документальне підтвердження змін у стані активів на кожному етапі переміщення. В умовах неповних облікових даних ключову роль відіграє здатність менеджера приймати рішення на основі обмеженої інформації з використанням консервативних оцінок, пріоритетизації критичних показників та залучення нефінансових індикаторів, оскільки традиційні

підходи до організації обліку потребують суттєвої адаптації в цих умовах. Запропонована модель «базового облікового контуру», орієнтована на мінімізацію облікових процедур при збереженні контролю над ключовими фінансовими потоками, дозволяє підприємствам швидко відновити обліковий процес після релокації та забезпечити основу для подальшої фінансової стійкості.

Перспективи подальших досліджень полягають у розробці галузевих рекомендацій щодо організації обліку релокованих підприємств (промисловість, торгівля, сільське господарство), а також у дослідженні особливостей обліку при релокації за кордон з урахуванням міжнародних стандартів фінансової звітності.

Список використаних джерел:

1. Кононенко Л. В., Ніколаєва С. П. Трансформація системи обліково-аналітичного забезпечення як складової управління підприємством в умовах сталого розвитку та діджиталізації суспільства. *Економічний простір*. 2022. № 177. С. 69–75. DOI: <https://doi.org/10.32782/2224-6282/177-12> (дата звернення: 10.04.2026).
2. Пилипенко А. А., Тирінов А. В. Системна парадигма організації бухгалтерського обліку в умовах четвертої промислової революції. *Бізнес Інформ*. 2022. № 5. С. 92–99. DOI: <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2022-5-92-99> (дата звернення: 10.04.2026).
3. Талах Т., Голячук Н. Цифровізація обліку для забезпечення ефективного розвитку бізнесу. *Економіка та суспільство*. 2025. № 71. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2025-71-12> (дата звернення: 11.04.2026).
4. Юрченко О., Савченко Р. Роль і місце блокчейн-технологій для ведення бухгалтерського обліку та складання фінансової звітності. *Економічний простір*. 2025. № 198. С. 269–274. DOI: <https://doi.org/10.30838/EP.198.269-274> (дата звернення: 13.04.2026).
5. Ciubotariu M. S. Cloud Accounting Current Form of Manifestation of Digital Accounting. *European Journal of Accounting, Finance & Business*. 2020. Vol. 8. Issue 22. DOI: <https://doi.org/10.4316/EJAFB.2020.818> (дата звернення: 13.04.2026).
6. Yau-Yeung D., Yigitbasioglu O., Green P. Cloud accounting risks and mitigation strategies: Evidence from Australia. *Accounting Forum*. 2020. Vol. 44. P. 421–446. DOI: <https://doi.org/10.1080/01559982.2020.1783047> (дата звернення: 13.04.2026).
7. Coman D. M., Ionescu C. A., Duică A., Coman M. D., Uzlaşu M. C., Stănescu S. G., State V. Digitization of accounting: the premise of the paradigm shift of role of the professional accountant. *Applied Sciences*. 2022. Vol. 12. Issue 7. P. 3359. DOI: <https://doi.org/10.3390/app12073359> (дата звернення: 13.04.2026).
8. Про організацію трудових відносин в умовах воєнного стану: Закон України від 15.03.2022 № 2136-IX. *Відомості Верховної Ради України*. 2022. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2136-20> (дата звернення: 13.04.2026).
9. Панченко В. А., Грабчук І. Л. Виклики релокації бізнесу: регуляторний та обліковий виміри. *Актуальні проблеми економіки*. 2024. № 6 (276). С. 246–252. DOI: <https://doi.org/10.32752/1993-6788-2024-1-276-246-252> (дата звернення: 16.04.2026).
10. Дудкін П., Дудкіна О., Паляниця В. Релокація бізнесу: інфраструктурні та логістичні аспекти. *Галицький економічний вісник*. 2024. № 1 (86). С. 126–133. DOI: https://doi.org/10.33108/galicianvisnyk_tntu2024.01.126 (дата звернення: 16.04.2026).
11. Шепель Т. В. Релоковані підприємницькі структури України на сучасному етапі їх функціонування: роль, значення, ретроспективний аналіз. *Економічний простір*. 2025. № 197. С. 254–261. DOI: <https://doi.org/10.30838/EP.197.254-261> (дата звернення: 16.04.2026).
12. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні: Закон України від 16.07.1999 № 996-XIV (із змінами). *Відомості Верховної Ради України*. 1999. № 40. Ст. 365. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-14> (дата звернення: 10.04.2026).
13. Про затвердження Порядку подання фінансової звітності: Постанова Кабінету Міністрів України від 28.02.2000 № 419 (із змінами). *Офіційний вісник України*. 2000. № 10. Ст. 384. URL: (дата звернення: 13.04.2026).
14. Про затвердження Методичних рекомендацій з інвентаризації: Наказ Міністерства фінансів України від 08.10.2018 № 779 (із змінами). 2018. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0779201-18> (дата звернення: 13.04.2026).

References:

1. Kononenko, L. V., & Nikolaieva, S. P. (2022). Transformatsiia systemy oblikovo-analitychnoho zabezpechennia yak skladovoi upravlinnia pidpriemstvom v umovakh staloho rozvytku ta didzhytalizatsii suspilstva [Transformation of the accounting and analytical support system as a component of enterprise management in the context of sustainable

development and digitalization of society]. *Ekonomichnyi prostir*. No. 177. pp. 69–75. DOI: <https://doi.org/10.32782/2224-6282/177-12> (in Ukrainian)

2. Pylypenko, A. A., & Tyrinov, A. V. (2022). Systemna paradyhma orhanizatsii bukhhaltenskoho obliku v umovakh chetvertoi promyslovoi revoliutsii [Systemic paradigm of accounting organization in the context of the fourth industrial revolution]. *Biznes Inform*. No. 5. pp. 92–99. DOI: <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2022-5-92-99> (in Ukrainian)

3. Talakh, T., & Holiachuk, N. (2025). Tsyfrovizatsiia obliku dlia zabezpechennia efektyvnoho rozvytku biznesu [Digitalization of accounting to ensure effective business development]. *Ekonomika ta suspilstvo*. No. 71. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2025-71-12> (in Ukrainian)

4. Yurchenko, O., & Savchenko, R. (2025). Rol i mistse blokchein-tekhnolohii dlia vedennia bukhhaltenskoho obliku ta skladannia finansovoi zvitnosti [The role and place of blockchain technologies for accounting and financial reporting]. *Ekonomichnyi prostir*. No. 198. pp. 269–274. DOI: <https://doi.org/10.30838/EP.198.269-274> (in Ukrainian)

5. Ciubotariu, M. S. (2020). Cloud Accounting Current Form of Manifestation of Digital Accounting. *European Journal of Accounting, Finance & Business*. Vol. 8. Issue 22. DOI: <https://doi.org/10.4316/EJAFB.2020.818>

6. Yau-Yeung, D., Yigitbasioglu, O., & Green, P. (2020). Cloud accounting risks and mitigation strategies: Evidence from Australia. *Accounting Forum*. Vol. 44. pp. 421–446. DOI: <https://doi.org/10.1080/01559982.2020.1783047>

7. Coman, D. M., Ionescu, C. A., Duică, A., Coman, M. D., Uzla, M. C., Stanescu, S. G., & State, V. (2022). Digitization of accounting: the premise of the paradigm shift of role of the professional accountant. *Applied Sciences*. Vol. 12. Issue 7. P. 3359. DOI: <https://doi.org/10.3390/app12073359>

8. Pro orhanizatsiiu trudovykh vidnosyn v umovakh voiennoho stanu: Zakon Ukrainy vid 15.03.2022 № 2136-IX [On the organization of labor relations under martial law: Law of Ukraine of 15.03.2022 No. 2136-IX]. *Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy*. 2022. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2136-20> (in Ukrainian)

9. Panchenko, V. A., & Hrabchuk, I. L. (2024). Vyklyky relokatsii biznesu: rehuliatorni ta oblikovi vymiry [Challenges of business relocation: regulatory and accounting dimensions]. *Aktualni problemy ekonomiky*. No. 6 (276). pp. 246–252. DOI: <https://doi.org/10.32752/1993-6788-2024-1-276-246-252> (in Ukrainian)

10. Dudkin, P., Dudkina, O., & Palianytsia, V. (2024). Relokatsiia biznesu: infrastruktorni ta lohistychni aspekty [Business relocation: infrastructure and logistics aspects]. *Galician economic journal*. No. 1 (86). pp. 126–133. DOI: https://doi.org/10.33108/galicianvisnyk_tntu2024.01.126 (in Ukrainian)

11. Shepel, T. V. (2025). Relokovani pidpriemnytski struktury Ukrainy na suchasnomu etapi yikh funktsionuvannia: rol, znachennia, retrospektyvnyi analiz [Relocalized business structures of Ukraine at the present stage of their functioning: role, importance, retrospective analysis]. *Ekonomichnyi prostir*. No. 197. pp. 254–261. DOI: <https://doi.org/10.30838/EP.197.254-261> (in Ukrainian)

12. Pro bukhhaltenskyi oblik ta finansovu zvitnist v Ukraini: Zakon Ukrainy vid 16.07.1999 № 996-XIV (iz zminamy) [On Accounting and Financial Reporting in Ukraine: Law of Ukraine of 16.07.1999 No. 996-XIV (as amended)]. *Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy*. 1999. No. 40. P. 365. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-14> (in Ukrainian)

13. Pro zatverdzhennia Poriadku podannia finansovoi zvitnosti: Postanova Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 28.02.2000 № 419 (iz zminamy) [On approval of the Procedure for submitting financial statements: Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine of 28.02.2000 No. 419 (as amended)]. *Ofitsiinyi visnyk Ukrainy*. 2000. No. 10. P. 384. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/419-2000-p> (in Ukrainian)

14. Pro zatverdzhennia Metodichnykh rekomendatsii z inventaryzatsii: Nakaz Ministerstva finansiv Ukrainy vid 08.10.2018 № 779 (iz zminamy) [On approval of Methodological recommendations for inventory: Order of the Ministry of Finance of Ukraine of 08.10.2018 No. 779 (as amended)]. 2018. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0779201-18> (in Ukrainian)

Дата надходження статті: 22.04.2026

Дата прийняття статті: 13.05.2026

Дата публікації статті: 28.05.2026